

10 ÁR SÍÐAN STORD

Guðrun Joensen hevði flogið sum flogterna í 14 ár, tá hon doyði í vanlukkuni

Minningarhald á vanlukkustaðnum við flogvøllin á Stord í Noreg

ferð skreiðir flogfarið omaneftir einum bratta, og tekur stór trø og grót við á vegnum.

Undir Maibritt brotnar setrið av, og knappliga liggur hon við vanganum inni móti úthurðini, meðan hon stríðist við sleppa úr trygdarbeltinum. Samstundis verður alt ein hurlivasi inni í kabinuni. Ljosið slóknar, og smáu neyðlyktirnar bleiktra í myrkrunum. Eldur og svartur roykur kemur bóltandi aftureftir og breiðir seg sum ein hvirluvindur, sum festir í alt; stólar, vindeygu, veggir, hendur, klæði, kroppar, og so hesin øtiligi gangurin frá motorunum, sum enn buldrar úti í vetrarmyrkrinum.

Trygdarreglurnar frá útbúgv-ingartiðini standa klárar í minn-inum enn. Tí hugsar hon rættiliga klárt, kemur upp á føtur og rópar ferðafólkini til sín á øllum møg-uligum málum, meðan hon trílvar seg fram til stóra handtakið á hurðini.

Næst henni standa nakrir mans og tøva, og yvirav stríðast aðrir til fánýtis við at fáa hina hurðina upp.

Eina løtu biðar hon eftir, at flogskiparin skal rópa »evakuer«, men tá ongi boð koma, tekur hon eina skjóta avgerð og gloppar hurðini. Men hon fæst illa upp, tí logandi brennievni stendur í einum spræni frá motorvindinum beint ímóti hurðini.

Kabinan er farin av um tvøran og fyllist við svørtum royki, eldurin sprikir og festir í alt, sum fyri er.

Menninir rópa, so har er bara eitt at gera: upp við hurðini og út við ferðafólkunum.

Trúliga stendur Maibritt og heldur skil á, meðan átta mans leypa út í logandi eldhavið, har teir lenda einar 2-3 metrar niðri í skógarbotninum.

Maibritt veit, at øll ferðafólkini eru ikki her afturi, men tá hon ikki hoyrir mannamál longri frammi í

Tey, ið lótu lív, vóru:

Guðrun Hervør Joensen, 41 ár, Bø
Martin Charles Evertsen, 25 ár, Stavanger
Jarle Reime, 33 ár, Sandnes
Per Olaf Skjæveland, 33 ár, Sandnes

Við flogfarinum vóru 12 ferðafólk, og manningin taldi 4

Av teim 12 ferðafólkunum vóru:
11 norðmenn
1 útlendingur
Manningin taldi trýggjar føroyingar og ein dana

kabinuni, er hon sannførd um, at Guðrun hevur fingið síni fólk út gjøgnum fremru hurðina.

Í einum brotparti av ein-um sekundi hugsar hon, at nú er hon púra einsamøll umborð á einum brennandi flogfari; tekur dik á seg og leypur út í brennandi skógar-myrkrið.

Høgu skógvarnir sita fastir í vátu moldini og detta av.

Tá hon, saman við einum umleið 30 ára gomlum norðmanni, fer burtur frá flogfarinum, vendir hon við aftur eftir skónum, tí hon fær ikki runnið berfótt fyri hvøssum steinum, vrakpettum og spiskum greinum. Longur uppi á høvdini heldur hon seg síggja Guðruna saman við nøkrum ferðafólkum, og tær veittra til hvørja aðra.

Tá lætnar um hjartað, tí tey eru komin so væl undan.

Um sama mundið lænir hon eina farteleson at ringja til mammuna. Tað einasta hon fær sagt er, at ein vanlukka er hend, og at flogfarið brennur.

Maibritt og norðmaðurin halda til beins oman gjøgnum brattan, heilt oman til sjóvarmálan, har ein lítill alibátur nærkast landi. Tey leypa nakrar metrar út í vatnið

og verða síðan drigin umborð av tveimum monnum. Teir fara alt fyri eitt undir at køla stóra brunasárið á bakinum og nakkanum hjá Maibritt niður, við at lata seg úr hosunum, væta tær við køldum vatni og leggja á sárið. Nú-stani varnast Maibritt, at hon er komin til skaða, og at hon hevur nógva pínu í rygginum.

Á landi biða sjúkrabilar, og tey verða koyrd á sjúkrahús við hvør sínum bili.

Út av landingarbreytini

Eygnavitni fortelja fyri norskum og føroyskum miðlum, at inn-flúgvingin og landingin sá vanlig út, men at flogfarið ikki steðgaði, tá ið tað skuldi. Tí fór tað útav landingarbreytini, gleið einar 150 metrar oman av skógarklædda brattanum og varð liggjandi á siðuni áleið 60 metrar frá sjóvarmálanum.

Fá sekund seinni sóu fólk logar av eldi og svørtum royki standa upp úr skóginum, upp móti himmalinum.

Hví hon og ikki eg?

– Størsti skelkurin var at fáa deyðsboðini um Guðruna á sjúkra-

húsinum. Eg breyt fullkomiliga saman, tí eg helt meg veruliga hava sæð hana uttan fyri flogfarið. Men tað kann eg ikki hava gjørt, tí hon varð funnin heilt frammi í flogfarinum, har hon helst hevur roynt at fingið hurðina upp.

Í langa tíð droymdi eg um vanlukkuna hvørja einastu nátt. Vaknaði av marrudreymum, har eg var mitt í øllum aftur. Eisini var eg illa fyri sálarliga og krógvandi meg fyri fólk. Hevði ilt við at gleðast um lívið og saman við vinunum; kendi bara meningsloysi við øllum og var beisk móti Atlantsflogi. Serliga brigslaði eg mær sjálari, at tað ikki var eg, sum lat lív, men Guðrun, tí hon átti børn.

Føroyska hetjan

Dagin eftir vanlukkuna eru bæði Føroyar og Noregi í skelki. Miðlarnir eru á tremur við frágreiðingum frá eygnavitnum, løgreglu, sløkkiliði, havarikommisjón og umboðum fyri føroyska flogfelagið, sum eisini fær av at vita, tí norðmenn longu frammanundan hava sátt iva um trygdina hjá lítla føroyska felagnum.

Høvuðssøgan, sum prýðir forsiðurnar á størstu bløðunum hendan dagin er tó bragðið hjá 21 ára gomlu flogternuni Maibritt Magnussen, sum setti sítt eigna lív í vága fyri at bjarga ferðafólkunum út, áðrenn hon sjálv leyp.

Tveir mánaðir seinni verður hon tikin fram í nýggjársrøðuni hjá norska forsætisráðharranum, Jens Stoltenberg, og eisini verður hon, saman við Guðrun, útnevnd til ársins føroying av Dimmalætting.

Luttók á minningarhaldi

Maibritt er innløgð á Landssjúkrahúsið í tveir mánaðir og fær eisini nakrar samrøður við sálarfrøðing.

Aftan á drúgvu sjúkraleguna

byrjar hon spakuliga í gamla starvinum sum flogterna. Fyrst bara nakrar smáar túrar sum ferðafólk, men seinni eisini sum flogterna.

Á eitt ára degnum fyri flogvanlukkuna luttekur hon, saman við umboðum fyri Atlantic Airways, norskar myndugleikar og tey avvarðandi, í minningarhaldi á flogvøllinum við Stord. Tá er hon somikið kedd, at hon minnist lítið frá degnum.

Á tvey ára degnum í oktober í ár fer hon enn einaferð til flogvøllin, har hon leggur eina rósu til minnis um Guðruna. Hesaferð klárar Maibritt at luttaka á jøvnum føti við hini.

Lagnan vildi tað so, at um sama mundið flutti Maibritt til Noregs at búgva. Har býr hon nú, og flýgur ikki longur við Atlantsflogi.

Fái ongantíð svar

Dreyminum um at flúgva hevur Maibritt ongantíð slept. Eitt nú dugur hon væl at ímynda sær, at hon einaferð í framtíðini sleppur at flúgva einum flogfari sjálv sum flogskipari.

– Aftan á fleiri mánaðir kom eg til ta niðurstøðu, at eg sjálv mátti taka ábyrgd fyri at koma víðari. Nú stríðist eg ikki við vanlukkuna hvønn dag. Kanska bara annan hvønn. Men eg blívi við at spyrja meg sjálva, hví tað skuldi enda soleiðis. Serliga við Guðrun. Men eg eri komin fram til, at eg ongantíð fáir svar upp á hendan spurningin. Tí vanlukkan við Stord var onki minni enn fullkomið meningsloysi.

Úr samrøðu, sum Rigmor Dam, journalistur á Sosialinum, hevði við Maibritt Magnussen í desember 2008